

T. A. HEKE

ISSN 0134-2266

1988

5

Metsateel ja rannateel

Siilipoiss Eesti Raadio lastesaates «Siilileqi selge» kutsub lapsi matkale. «Ega matkal niisama käida. Igal matkal tuleb midagi uurida ja õppida,» arvab ta.

Kord said koolilapsed ülesande vaadelda koduümbruse puid ja põõsaid. Nii lihtne ülesanne, arvab nüüd mõniqi ja loetleb: kask, kuusk, tamm, vaher, mänd.

Neid puid tunnevad ka kõik Pärnu 21. Lastepäevakodu lapsed. Kasvataja Marqiti abil said omale nimed paljud teisedki puud ja põõsad. Oi, kui palju erinevaid on neid lasteaia aias.

«Näe, see jässakas puu on mägimänd,» näitavad lapsed. «See siin on ebaküdoonia. Ebaküdoonial puhkevad suvel ilusad oranžid õied, sügisel valmivad aga kivikõvad viliad. kelleleqi meenub: «Nendest keetis tädi Elsa meile head teed.»

Siis seisatame ühe huvitava põõsa juures. Kasvataia tuletab meelde, et sellel põõsal on punased ja hästi hapud marjad. Põõsa nimi sarnaneb kommi nimele.

Nendest marjadest ongi komme tehtud. «Barbaris!» hüüab mitu last. Heal lapsel on ikka mitu nime: kukerpuu, berberis või rahvakeeles paburits.

«Vaata, selle kase otsas on meie pesakast.» Muide, pesakasti meisterdas tädi Elsa ühe suurema poisiga, kes on nüüd koolipoiss. Allan rõõmustab, et pärast pesakasti puhastamist pani selle puu otsa tema isa. Tihastele kast meeldis, valisid selle omale koduks. Ühel põõsal näen ilusaid punaseid võrseid. Lastelt saan teada, et see on kontpuu. Unusta-

sin lastelt küsida: miks selline nimi? Koos uurisin järele. Kontpuu puit on sitke ja kõva nagu kont.

«Kui ma väike olin, siis käisin vanaisaga tihti metsas. Meil oli oma metsatee. Teadsin täpselt, kus kasvavad sinililled, kus kollased, kus valged ülased. Nüüd käime lastega mööda oma rannateed,» jutustab kasvataja Marqit.

Teel vaiksa Aia tänava lasteaia Pärnu randa me nagu polekski linnas. Läheme mööda kasealleed. Peaqi jõuame parki. Siin kasvab võimsaid tammi, mürakaid mände, saari, kuuski. Üsna mere lähedal näitavad lapsed mulle lehist.

«See puu jäi meile kohe meelde. Janno perekonnanimi on ka Lehis,» selgitavad lapsed. Lapsed teavad, et lehis on ka okaspuu, aga sügisel ajab okkad maha.

Iga kord võetakse matkalt midagi kaasa. Kord kõrkiaid või kõrsi, kord käbisid või puulehti, kord seemneid või mõni õis. «Nendest meisterdame. Kasvataja oskab igasuquseid asju välja mõelda,»

seletavad lapsed. Mina saan kaasa kauni kõrkiaiuppidest ja punastest lodiapuumarjadest kaelakee ja kaardi. Kaardil on laste korjatud ja kuivatatud lilleõied. Aitäh!

Koos kasvataia Marqitiaga on vaadeldud merd ja taevast, kuulatud kajakaid ja kuldnokki, tasa-tasa jälgitud oravapoisse ja uuritud millimallikaid.

Nii õpitakse päev-päevalt tundma oma ilusat kodulinna Pärnut. «Tublid lapsed, tubli kasvataia Marqit, tubli tädi Elsa!» kiidab siilipoiss Eesti Raadiost.

ELJU MARDI

Lugu väikesest punasest vaibast

Elas kord punane vaip. Ta elas ühe poisi majas suures toas. Vaibal ei olnud seal hea elada. Iga kord, kui hakati lõunastama, ohkas ta tasakesi, sest poiss ei tahtnud sugugi hästi süüa, muudkui keerutas ja vahtis ringi. Kui ta nii keerutas, pudises vaibale toiduraasukesi ja vaibal ei olnud sugugi hea olla, sest katsu sa ise lamada, kukal toiduraasukesi täis.

Ja ühel õhtul, kui kõik magasid, ütles vaip: «Kallid toolid ja laud, upitage ennast natuke üles, et ma saaksin välja minna!»

Ja nii juhtuski, et vaip läks välja ja vilistas. Selle peale ärkas kass ja küsis vaibalt: «Miks sa vilistad keset ööd?» Vaip jutustas oma loo ning ütles: «Ma tahan lindudele toiduraasukesi anda, kas te ärataksite nad üles!» Ning kass äratas. Linnud nokkisid kõik toiduraasukesed ära ja viisid vaiba heade laste juurde.

HELEN VESIK,
Pärnu 5. 8-kl. Kooli
11d klassi õpilane

Pidu köögis

Ema pesi nõud, kustutas tule ja sulges ukse. Köögis jäi kõik vaikselt. Äkki kostis nõudekapist itsitamist. Mummalised tassipreilid pilgutasiid suhkrutoosile silma. Nad olid nõuks võtnud pisut pidutseda ja tahtsid nüüd suhkrutoosi endale tantsupartneriks paluda, sest suhkrutoos oli magus noormees.

Nad pugesiid kapist välja ja võtsid kohad sisse suurel söögilaual. Sealt leidsid nad eest puhtusest sädelevad klaasid. Emal oli need lauale kuivama jätnud.

«Näe, klaasiorkester juba kohal,» ütles suhkrutoos. Ta sosistas midagi klaasidele. Seejärel tõstis Miki-Hiire pildiga klaas taktikepi ja klaasiorkester alustas kaunist valsiviisi. Suhkrutoos tegi krapaska kummarduse kõige kaunima tassipreili ees. Tants algas. Orkester mängis parajasti «Kristallpolkat», kui kapiuks uuesti avanes ja tantsupõrandale marssisid taldrikud. Neid oli seal igasuguseid — suuri ja väikseid, lillelisi ja kuldsete triipudega.

«Poisid, pidu käib! Tehke kähku,» kamandas kellegi käre hääl laualaekast. Sealt ilmusid nähtavale teravmeelsed noad, tähtsusest haralised kahvlid, ümmargused lusikamamslid ja kõige lõpuks nende lapsed — teelusikad. Nüüd alles läks õige pidu lahti. Kui aovalgus köögiaknasse paistma hakkas, kamandas dirigent: «Kõik ruttu oma kohtadele! Emal tõuseb vara.»

Hommikul ei jõudnud emal kuidagi ära imestada, kuidas klaasid, mis ta õhtul lauale kuivama jättis, öösel kappi oma kohale olid sattunud.

HEDVIG RAJARI,
Pärnu 9. 8-kl. Kooli
11a klassi õpilane

Illustreerinud JAAN TAMMSAAR

Mere kaldal

Mere kaldal kadakad,
mere kohal kajakad.
Meres nõnda selge vesi,
kus end väike kala pesi.

Mere kaldal kõrged liivad,
kajakatel pikad tiivad.
Kaldal kasvab väike mänd.
Siin on minu kodurand.

TIINA REEDE,
Salme Algkooli
1b klassi õpilane

Sipelgalugu

OTTNIELL JÜRISAAAR

MU POEG LÕI MAHA SIPELGA, KUI PIDAS JAHTI.
SIIS JÄRSKU PIDADA EI SUUTNUD PISARAIK
JA NUTTIS, KUNI PISARAD KÕIK OTSA SAID,
KUID KURVAST MEELEST KUIDAGI EI SAANUD LAHTI.

NÜÜD TUMMALT LIIKUMATUT MUSTA TÄPPI VAHTIS —
TAASELUSTADA OHVRIK TAHTIS OTSEMAIK.
KUID VÕLURIK ON MUINASJUTUMAAL JU VAID —
JA SEALT NEIK SIIA APPI TULLA POLE MAHTI.

MU POEG LÕI MAHA SIPELGA TOATREPIL PAESEL.
MA MATSIN LIIVA PESAHEITAJA VAESE
JA VÕTSIN PIHKU POJA VABISEVA KÄE —

ME KÕNDISIME VAIKSELT ÜLE MÄNNIMÄE:
MÄE TAGA ERGAS LÄÄNEMERIK — LAI JA LAHE.
JA LAINELAUL ME SÜDAMEISSE VOOGAS MAHE.

Kasu

EET TUULE

Keset karjamaa tärkavat rohelist lebas ilus helesinine muna. Ühel kuldnokal oli nii kiireks läinud, et ei jõudnud munemiseks pessa lennata. Võtsin muna igaks juhuks kaasa. Ehk saan selle kuhugi poetada? Kuid võta näpust — kõik meie õue pesakastid olid ehitatud kinnistena.

Ohtul panin leiu varblaste vastvalminud, kuid veel munadeta pessa.

Kevad sai hoogu juurde. Üha uued taimed alustasid õitsemist. Unustasin selles lõhnade ja värvide piller-

OTTNIELL JÜRISAAAR **Lehmalugu**

— NO, TULE OMETIGI VÄLJA TARA TAGANTI!
LEHM HEINA NÄMMUTAB, LEHM POISSE JU EI SÖÖ.
JA AMMUMINE ON VAID LEHMA LAULUTÖÖ.
NO ÄRA PÖNNA! TULE, ASTU-ASTU AGA!

— NÄED NÜÜD KUI SILE TA, KUI ÜMAR JA KUI VAGA —
SIND OMA SABAOTSAGAGI TA EI LÕÖ.
JA KAELA ÜMBER VEEL TAL VAESEL KETIVÖÖ...
SA PAREM LEHMAGA ME LEHMAKOMME JAGA!

— EI TAHA JAGADA, EI TAHA! MA EI TAHA!
LEHM PAHA ON! ON PAHA!! PAHAPAHAPAHA!!! —
JA PAGES PÖNN TAAS AIA TAHA — PILGUS EHM.

VAID KORRAKS VAATAS LINNAPOISI POOLE LEHM
JA JATKAS RISTIKHEINA SÖÖMIST PÄIKSE SÄRAS.
— ME AGA LÄKSIME SEALT KIIRUSTADES ÄRA.

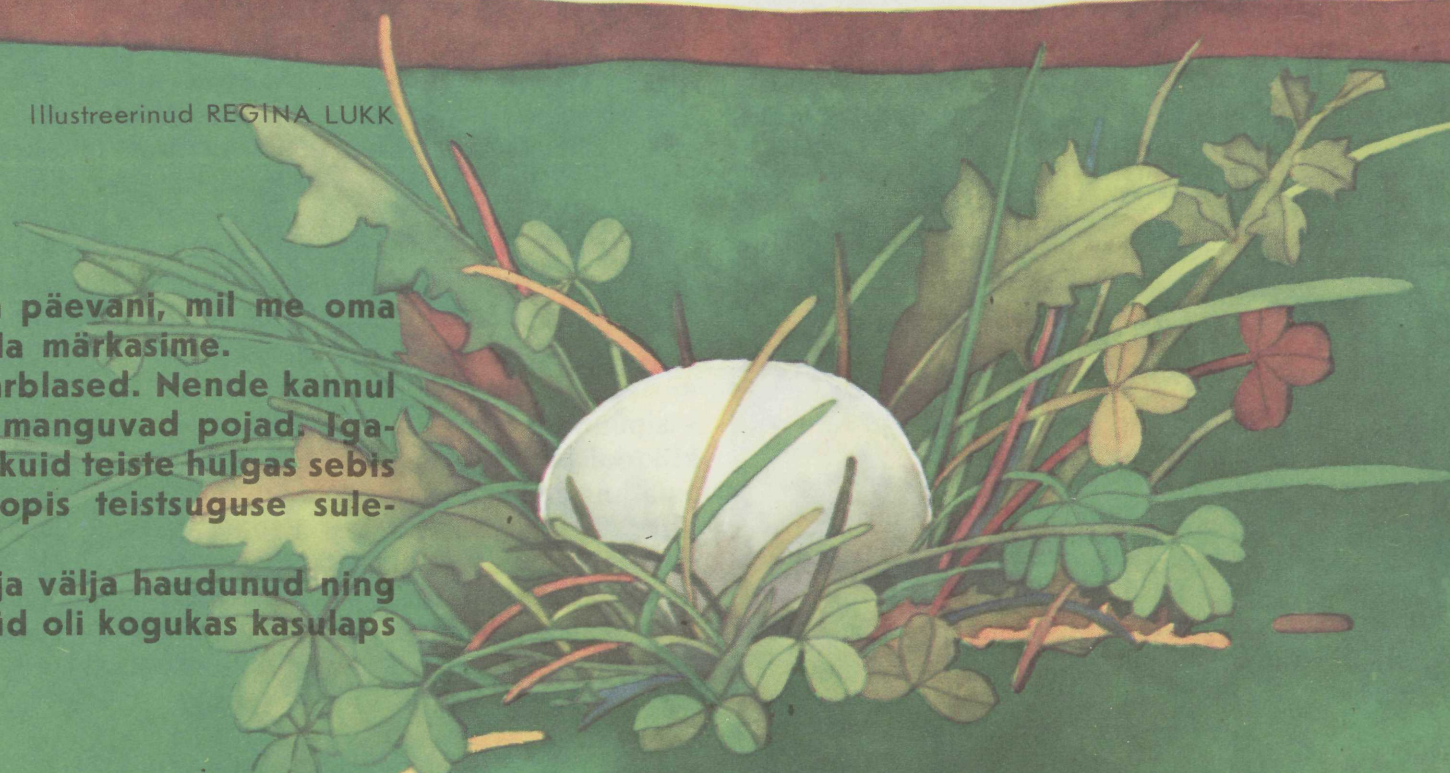
laps

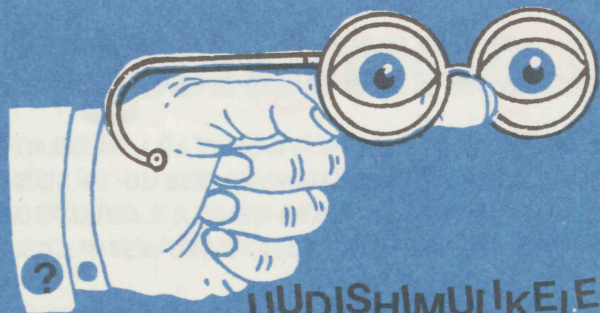
Illustreerinud REGINA LUKK

kaaris leidmuna sootuks. Seda päevani, mil me oma aias ühte iseäralikku seltskonda märkasime.

Kõige ees askeldasid vanad varblased. Nende kannul säutsusid üksteise võidu toitu manguvad pojad. Iga-päevane pilt, ütlete. Seda küll, kuid teiste hulgas sebis üks ootamatult suur ning hoopis teistsuguse sullekuuega tegelane.

Varblased olid ka kuldnokapoja välja haudunud ning suutnud ta üles kasvatada. Nüüd oli kogukas kasulaps värvupere täisõiguslik liige.

UUDISHIMULIKELE

Selles «Tähekeses» vastame Türi Keskkooli algklasside õpilaste küsimustele.

MIKS KARU RONIB PUU OTSA!

Karud nagu paljud muudki loomad märgistavad oma tegutsemisala piire. Üheks märgistamisviisiks on puutüvede küünistamine. Mõnikord tahetakse seda nii kõrgelt teha, et tuleb koguni puu otsa ronida.

Karu ronib puu otsa ka siis, kui avastab mõnes puuõones mesilassülemi. Karu on väga meemaias.

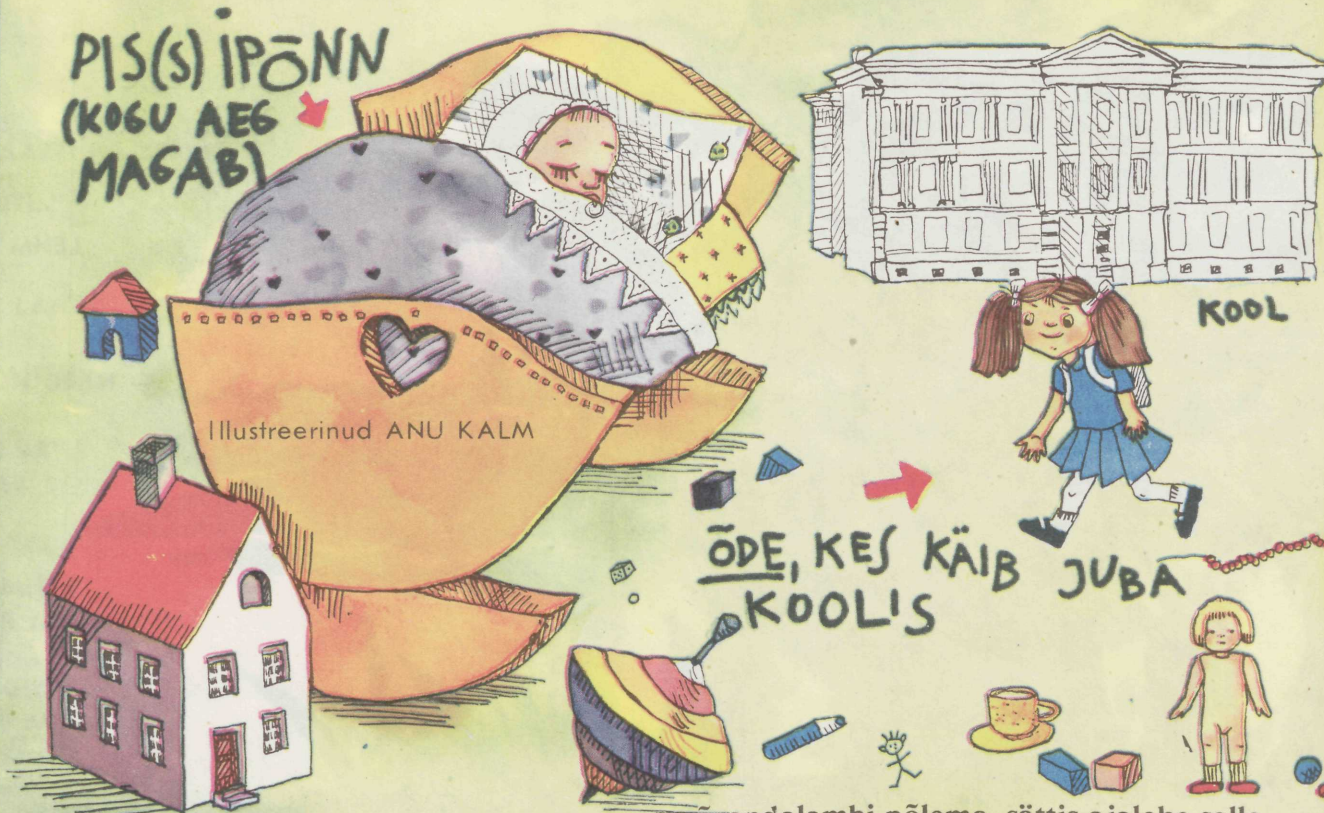

Illustreerinud JAAN TAMMSAAR

MISSUGUST TÕUGU KOER KASVAB KÕIGE SUUREMAKS!

Kui silmas pidada koera kõrgust, siis kõige suuremaks kasvab dogi. Isaste dogide turja kõrgus ulatub üle 80 sentimeetri. Niisuguse koera kohta öeldakse: suur nagu vasikas. Dogid pole aga kaugeltki kõige raskemad koerad. Võimsa kehaehitusega bernhardiinid kaaluvad näiteks dogidest enam. Muide, bernhardiinide eellasteks peetakse tiibeti dogisid. Arvatakse, et bernhardiin on tiibeti dogi ja njuu-faundlandi koera ristand.

PIS(S) IPÖNN
(KOGU AEG
MAGAB)

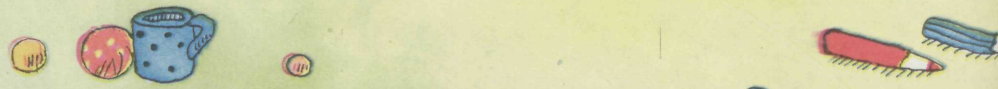

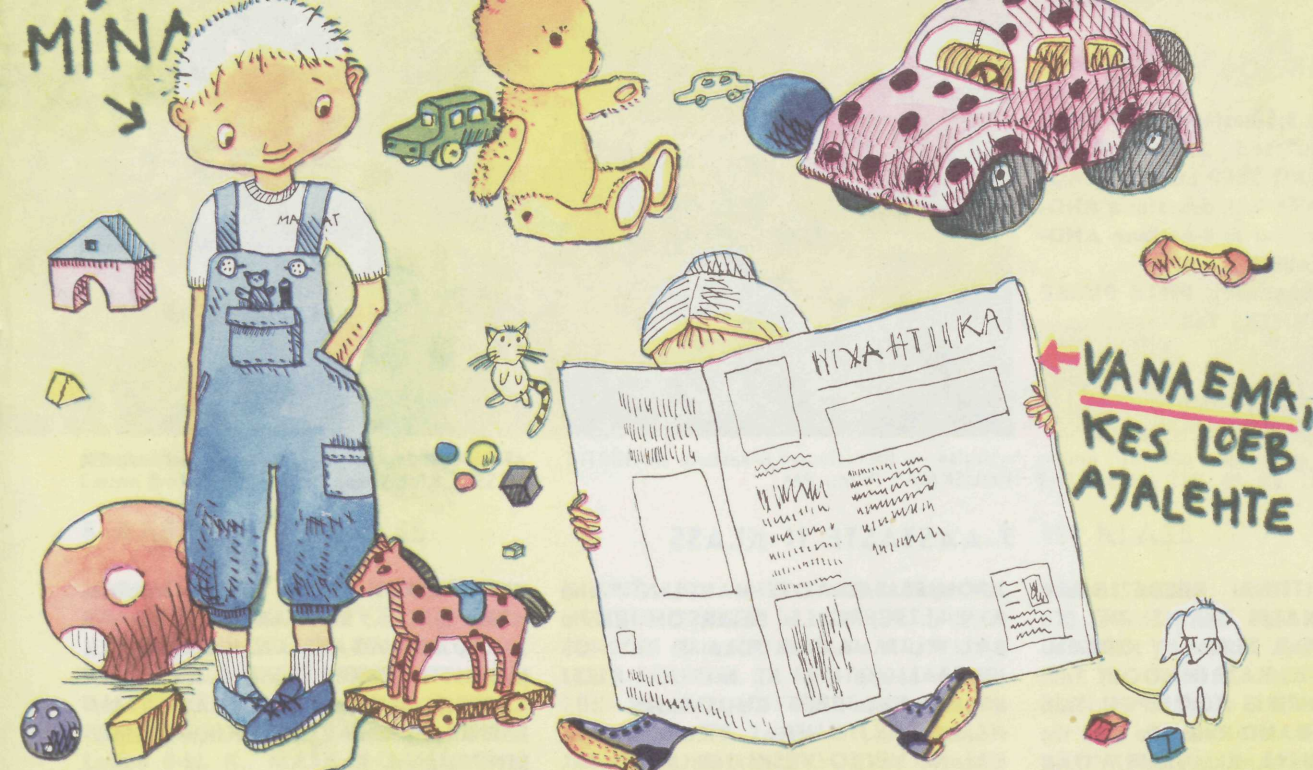
Kes keda?

HELJO MÄND

Pisipõnn magas ja vanaemal oli aega kiiktoolis hinge tõmmata. Tiit tuli vanaema juurde ja pani talle raamatu tasakesi sülle. See tähendas, et vanaema hakaku talle muinasjuttu lugema, kuid vanaema võttis hoopis ajalehe. Sajune ilm oli teinud toa pimedaks. Vanaema ei näinud hästi tähti. Ta klõpsutas

põrandalambi põlema, sättis ajalehe selle paistesse ja hakkas mõnu tundma nagu kass Kita, kui see oli salaja kiiktooli hüpanud. Ent Tiidul oli igav. Ta ei suutnud kuidagi harjuda, et Kadri käis koolis ja tema kükitas kodus nagu Pisipõnn. Isegi õue ei lubatud tal minna. Muidu oleks ta läinud tammeistikuid vaatama, uurinud, kuidas lehtedega lood on. Eiki isa ütles, et kui lehed tõmbuvad kollaseks ja kukuvad maha, siis hakkab puu kindlasti kasvama. Aga need puud, mis lehti ei langeta, jäävad kiratsema ja kuivavad ära. Igatahes Kadri puult oli juba kaks lehte langenud. See polnud õiglane. Kadri võis koolis käia ja ka puu oli temal parem. Kuid Tiit pidi vanaemaga kodus olema ja hingetõmbe ajal ei teinud vanaema temast väljagi.

Tiit otsustas asja parandada ja hakkas vanaema kiigutama.

«Ära kiiguta!» keelas vanaema. «Muidu ma ei näe lugeda. Read löövad silme ees tantsima.»

Ent Tiit kiigutas edasi ja tundis, kuidas paha tuju hakkas heaks muutuma.

«Ära kiiguta nii kiiresti!» keelas vanaema. «Mu pea hakkab ringi käima.»

Ent hea tuju andis Tiidule jõudu ja ta kiigutas veel kiiremini.

«Ära kiiguta!» keelas vanaema kolmandat korda. «Muidu ma kukun maha.»

Tiit hakkas naerma ja unustas ära nii Kadri kui ka tammeistikud. Ta tahtis näha, kuidas vanaema põrandale potsatab. Ent vanaema sai tõredaks:

«No küll võib üks laps jonnakas olla! Ma ju ütlesin sulle, las ma loen rahulikult ajalehe läbi! Ega ma saa tuim olla nagu

saepuru, ma pean maailma asjadega kursis olema. Küll me pärast jõuame raamatut vaadata.»

Tiit astus ohtes paar sammu kiiktoolist kaugemale. Kui vanaema juba maailma asjadega tegeleb, siis peab ootama. Ent õhuke ajaleht oli pisikesi tähti täis ja vanaema luges Tiidu kiusteks iga tähte. Lõpuks ei kärsinud Tiit enam oodata. Ta läks kikivarvul vanaema juurde, kaval helk silmades, puksas peaga tasakesi vastu vanaema kõhtu ja ütles:

«Vanaema, ma kustutan lambi ära. Siis sa näed h ä s t i lugeda.»

Aga vanaema oli veel kavalam. Ta pani ajalehe kõrvale ja vastas:

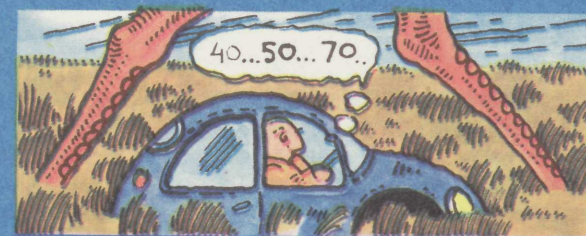
«Kustuta, kustuta! Siis lähme magama ja hakkame unenägusid lugema. Mul tuligi juba korralik tukk peale, täna oli nii igav leht.»

MILLAL TEHTI ESIMENE MULTIFILM!

Esimene joonisfilm tehti veidi enam kui 80 aastat tagasi Ameerikas (1906.a.). Kuus aastat hiljem valmis esimene nukufilm. See tehti Venemaal.

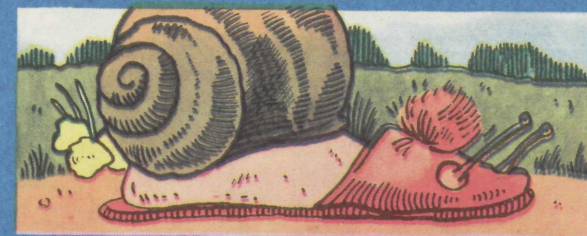
KUI VANA ON LEIB!

Arheoloogilistel väljakaevamistel leiti Šveitsist leib, mis on valmis küpsetatud juba 4000 aastat enne meie ajaarvamist. Praeguseks kivikõvaks muutunud ja peopessa mahtuv kakuke on juba 6000-aastane.

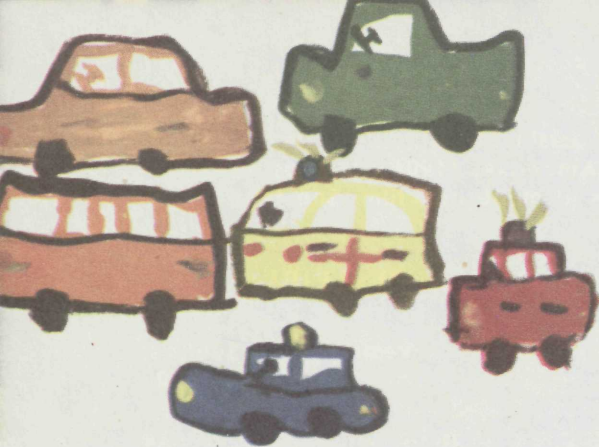
MIKS JAANALIND EI LENDA!

Tal pole kunagi tarvis olnud lennata, seetõttu ei ole tal tiivad välja arenenud. Jaanalindude põliskoduks on Aafrika metsata tasandikud. Tänu oma pikkadele jalgadele suudab jaanalind hädaohu eest joostes pageda. Jaanalinnu jooksumiski on 4–5 meetrit pikk. Joostes võib ta arendada kiirust kuni 70 km tunnis.

MISPÄRAST TEOD EI SUUDA JOOSTA!

Eks seepärast, et tigudel, vaesekestel, ei ole jooksmiseks jalgu. Neil on ainult jalafald, mille lainelised kokkutõmbed võimaldavad teol pikkamööda liikuda.

«Autod tänaval» — joonistanud 4-aastane TANEL KÄÄR Haapsalust

I KLASS

JOONISTAJAD: PILLE ANTONS ja AGNES KÜTT Kullamaa Kk., LY TOLBERG ja URBO VELLING Viljandi 3. 8-kl. K., ANNE-KREET HEINLOO ja TIMO VILLAK Tall. 46. Kk., VERONIKA KASKA Tall. 49. Kk., ANNELY SAAT ja MAIBRITT KUUSKMÄE Pärnu PM, TIINA ALEKÖRS, KADI KÜNNAPUU ja INGVAR MEEN Pärnu 9. 8-kl. K., MAARJA REI Tornimäe 8-kl. K., JANEK VESSIK Kingissepa PM.

KOOLIEELIKUD

JOONISTAJAD: 3,5-aastane AAP PIHO Tallinnast, 4-aastased TANEL KÄÄR Haapsalust, TOIVO SEPP Lellest ja MONIKA TIMBERG Tartust, 5-aastane ANDRES TEEÄÄR Pärnust ja 6-aastane ANDRA PALASSE Kehtnast. **KIRJUTAJAD:** 6-aastased PILLE PURRE ja HELENA HEINMETS Tallinnast.

«TÄHEKESE» ERIPREEMIA SAAVAD: 4-aastane SIRJE NIITEPÖLD Soomest Uusikaupunkist ja ANDRES SÄÄREKÖN-NO Madagaskarilt.

KIRJUTAJAD: TIINA REEDE Salme Algk., HELEN KALM Tall. 18. 8-kl. K., JAN GARŠNEK Tall. 21.Kk., LY JÜRGENSON Aravete Kk., KATRIN JOOST Tall. 28. 8-kl. K., MAILIS TOOMPUU Tall. 21. Kk., ÜLLAR RAUD Ruusmäe 8-kl. K., EYE JUKS Tartu 16. Kk., JANE VIJAR Tartu 3. Kk.

«Minu vanaisa» — joonistanud 5-aastane ANDRES TEEÄÄR Pärnu PM

«Mina õues» — joonistanud TIMO VILLAK Tall. 46. Kk. I kl.

«Sügis» — joonistanud 6-aastane MAIBRITT KUUSKMÄE Pärnu PM

«Tähine talveöö» — joonistanud JANEK VESSIK Kingissepa PM, I kl.

7-AASTASTE II KLASS

JOONISTAJAD: OTT KARULIN Pärnu 9. 8-kl. K., PILLE PETERSON Rannu 8-kl. K., JANAR RAUDLA ja JAANUS JEENA Laupa 8-kl. K., MIRJAM KIRSI Räpina Kk., REET RUUSMANN Kil.-Nõmme Kk., ANNELI KALJO Haaps. 8-kl. K., VEIKO YESKI Tall. 55. Kk.

KIRJUTAJAD: TIINA KÄRP Roosna-Alliku 8-kl. K., RONALD ROOP Jõgeva 2. Kk., ANU AGARMAA, KAIRIT VALK ja RAITTI DIKKER Paide 1. Kk., TRIIN KURRIKOFF Tartu 10. Kk., JAANE SALUJÕE Kil.-Nõmme Kk., ANNIKA KARPELIN Valga 1. Kk.

«Tulbid emale» — joonistanud PILLI RAINE Lehtse 8-kl. K. I kl.

«Vihmaga tänaval» — joonistanud ALAR VIKKMAA Tall. 46. Kk. III kl.

«Metsatööl» — joonistanud JAANUS JEENA
Laupa 8-kl. K. II kl.

«Mina ja mu sõbrad» — joonistanud
TIIT ENULA Tall. 49. Kk. III kl.

«Õunaaeg» — joonistanud TAVO TÄNAV
Pärnu PM, II kl.

8-AASTASTE II KLASS

JOONISTAJAD: KAJA KAPSTA Kil.-Nõmme Kk., NOOLE LIIVÄÄR ja TRIIN ÜLESOO Tall. 55. Kk., TRIINU URVET Rapla Kk., KAIRI SEPP Tornimäe 8-kl. K., REIMO SÄRG Haaps. 8-kl. K., TAVO TÄNAV King. PM, LEHO LUKAS Laupa 8-kl. K., MAŠA GONTŠAROVA ja TOOMAS LENSMENT Pärnu PM, KERTI SOIDLA ja CÄTLYN NARUSK Räpina Kk., KRISTI KÜNNAPAS ja AGNE ALEKÖRS Pärnu 9. 8-kl. K., REMY KONIMOIS, KATI URBALA, ANDRUS RÄÄMET ja ANNE LAIDAM Tall. 46. Kk., TIIT ENULA Tall. 49. Kk. ja KARIN RÖIKA Elva Kk.

KIRJUTAJAD: ANTI SAAR Luunja Kk., HEDVIG RAJARI ja NORBERT NIKOPENSIUS Pärnu 9. 8-kl. K., KRISTIINA LOTAMÖIS Tall. 24. Kk., TOOMAS LEPPE ja MAIKO MEISTER Haaps. 8-kl. K., MARLIIS MITT, TAAVI SILM ja KRISTJAN KALJUND Rapla Kk., EVA TAMMELLO Tartu 2. Kk., INDREK LINNUSTE Kil.-Nõmme Kk., ANNA-MAGDALEENA KANGRO Ruila 8-kl. K., JANEK FEODOROV ja HELEN VESIK Pärnu 5. 8-kl. K., KRISTA KUUSK Tall. 21. Kk., REINA HENN Vilj. 1. Kk., ANNE PROMMIK Tall. 22. Kk., AIRIN AUSMAA Paide 3. Kk.

III KLASS

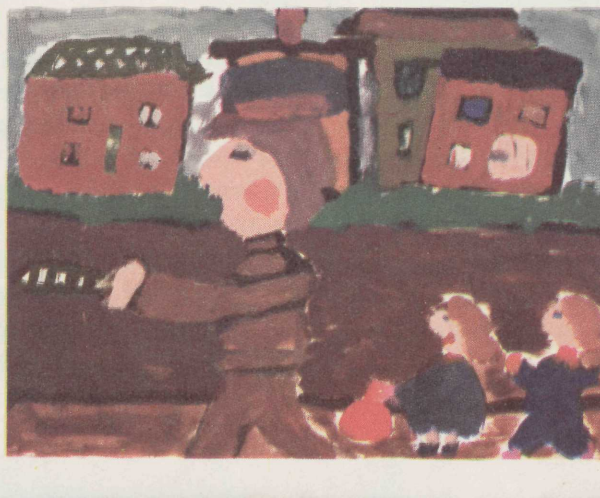
JOONISTAJAD: TERJE NURM ja MARKO TOMINGAS Taebla Kk., KRISTA LOOTUS ja MERIT SANDER Tornimäe 8-kl. K., HELI KAMPUS Tamsalu Kk., RIINA VALBA ja AILEN KESKLA Lehtse 8-kl. K., EVELIN MÄEKS ja NELE LÄTT King. PM, MAREK RUIISO Laupa 8-kl. K., EELA SAMBLIK ja ENEKEN PULL Pärnu PM, BIRGIT VILBAUM, ASMO VILLAK ja ALAR VIIKMAA Tall. 46. Kk., JAANA OKS ja MONIKA VUGT Kil.-Nõmme Kk., JAANIKA MERIKÜLL, KRISTIINA ARUVEE ja KRISTO KIVISTU Tall. 55. Kk.

«Raske matk» — joonistanud MARKO TOMINGAS Taebla Kk. III kl.

KIRJUTAJAD: ANDRES SCHKIPEROV, RENE ARVOLA ja MARKO TAMMEHOID Paide 3. Kk., AARE KARY Vara 8-kl. K., OLIVER TOMINGAS Vändra Kk., TRIIN TABUR, ANDRUS PAJULA, LAURI EIDERMANN ja ALO VIIRMAA Paide 1. Kk., LEEN PÄRDI Rapla Kk., ALARI LUIK Haaps. 8-kl. K., IIRIKA LEHISTE Surju 8-kl. K., EVELIN GREENBAUM Tall. 27. 8-kl. K., HELEN HEINSOO Tall. 46. Kk., KADRI KARJATSE Tall. 61. Kk., MERLE LOBJAKAS Vatla 8-kl. K., KATI UUSMAA K.-Järve 17. Kk., KÄTRIN MEELIMÄE Tall. 42. Kk., KADRI LEMMATS Kõrveküla 8-kl. K., JAANIKA RAHUMEEL King. 2. Kk.

«Hoki» — joonistanud ANDRUS RÄÄMET
Tall. 46. Kk. II kl.

«Lapsed kooliteel» — joonistanud KARIN
RÖIKA Elva 1. Kk. II kl.

Rebane

Flaami muinasjutt

Prantsuse keelest tõlkinud HELLE MICHELSON

REBANE JOOKSIS ANTVERPENIST LIERI POOLE NII KUIS JALAD VÕTSID. TEE PEAL LÕSUTAS TIGU. REBAST LÄHENEMAS NÄHES HÜÜDIS TA:

«NIISUGUNE RUTT TAGA! KUHU SIND TEE KA VIIB!»

«LIERI.»

«MINA JÕUAKSIN SINNA SINUST KIIREMINI, VENNAS. AINULT ET MA EI HAKKA ENDALE NII LÜHIKESE MAA PÄRAST TÜLI TEGEMA.»

«SINA! SEE ON VÕIMATU!»

«EI OLE!»

REBANE JA TIGU VEDASID KIHILA. VÕIDUJOOKS PIDI OTSUSTAMA, KUMB NEIST ON VÄLEDAM.

«MA ANNAN SULLE VEIDI ETTE,» ÜTLES TI-

sisse astuda ei saanud. Võis jalad märjaks teha. Sest kummikus võis olla üks pisikene auk ootamas oma tundi, et saaks vee soki sisse lasta.

Kui ilm jälle ilusaks läks, kadus porilomp kusagile ära. Temale päike ei meeldinud. Selle kohta öeldi, et lomp auras üles taevasse. Porilomp ei mulisenud kunagi nagu aurav teekann. Ometi sai vahel sooja päikesega tema auru näha.

Taevas pidi porilomp pilve üles otsima. Seal pilve sees ta ootas, kuni koguneb palju porilompe. Siis muutus pilv porihalliks ja porilomp sadas alla! Küllap ei meeldinud talle, et ta päikesele veel lähemale oli sattunud kui maa peal lombis.

Kuidas küll porilomp teadis, kus ta pesa on? Iga kord sadas ta

Porilomp

TIIT KÄNDLER

Iga kord kui sadas, ilmus maja ette värava kõrvale porilomp. Selle porilombi pealt oli hea näha, kas veel sajab või ei. Kui puhus tuul, virvendas porilombi pind sellele vastu. Nii oli porilomp sama hea kui kraadiklaas akna taga. Ka porilombi käest sai teada, mis tuleb õue minnes selga panna.

Aga üks halb asi oli ka. Porilompi ei tohtinud tuppa tuua. Isegi

ja tigu

GU. «NII PIKA SAMMU, KUI SUUDAD VÕTTA.»

REBANE ASTUS SAMMU EDASI, ENDAL SABA RÖÖMUST ÖÖTSUMAS. TIGU NAERIS HABEMESSE NING HAARAS SABAKARVADEST KÕVASTI KINNI.

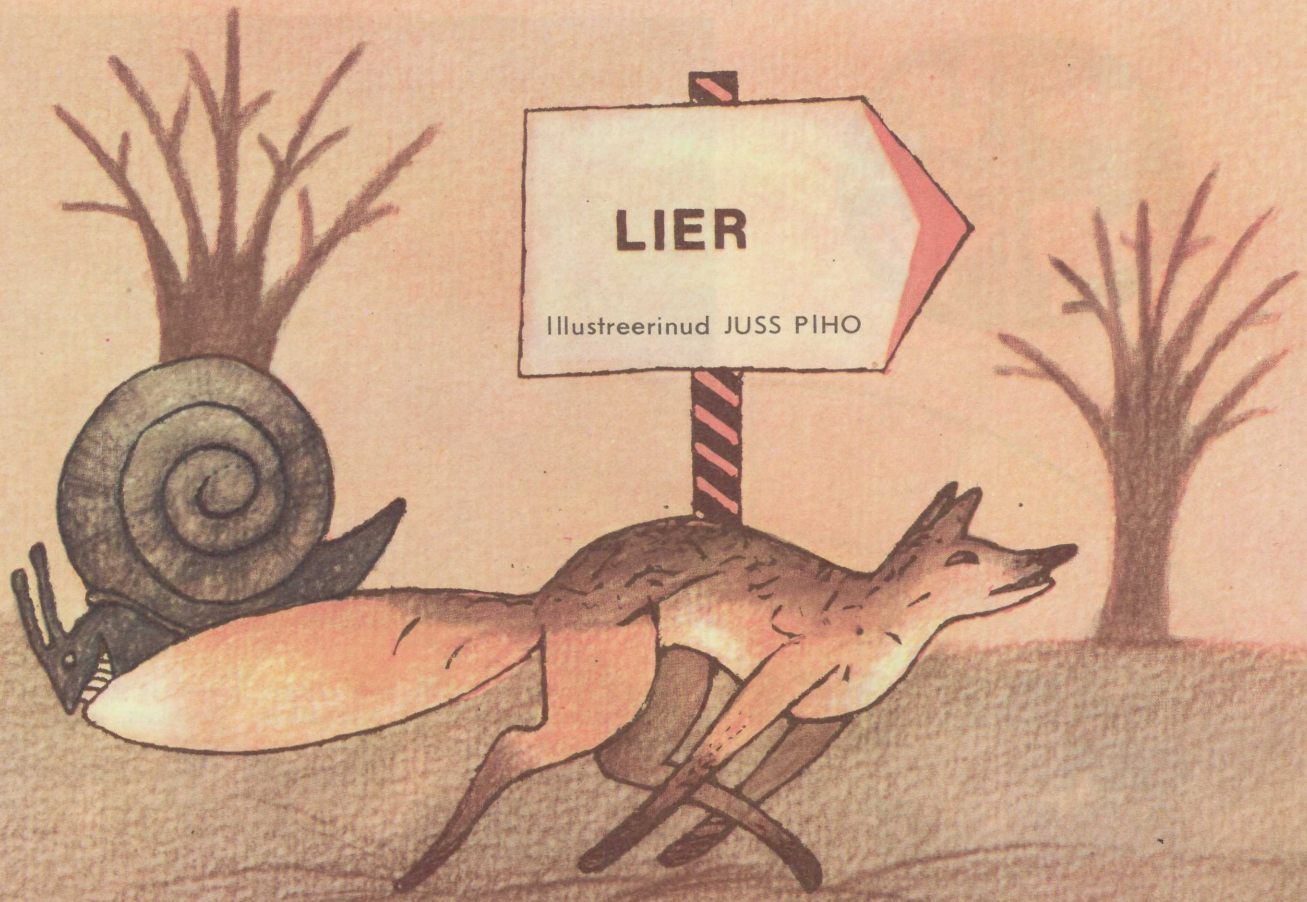
SIIS HÜÜDIS:

«LÄKS!»

REBANE TUISKAS PAIGAST JUSTKUI VIBUST LASTUD NOOL JA JOOKSIS NII VÄLEDASTI, ET JALGU POLNUD NÄHAGI. KUI TA LIERI JÕUDIS, PÖÖRDUS TA KÄHKU ÜMBER, ET NÄHA, KAS TIGU JUBA LÄHENEK. SEE LASKIS SABA LAHTI JA ÜTLES NAGU MUUSEAS:

«AH SINA, HOOPLEJA, KA YIIMAKS KOKHAL!»

REBANE TUNNISTAS END VÕIDETUKS.

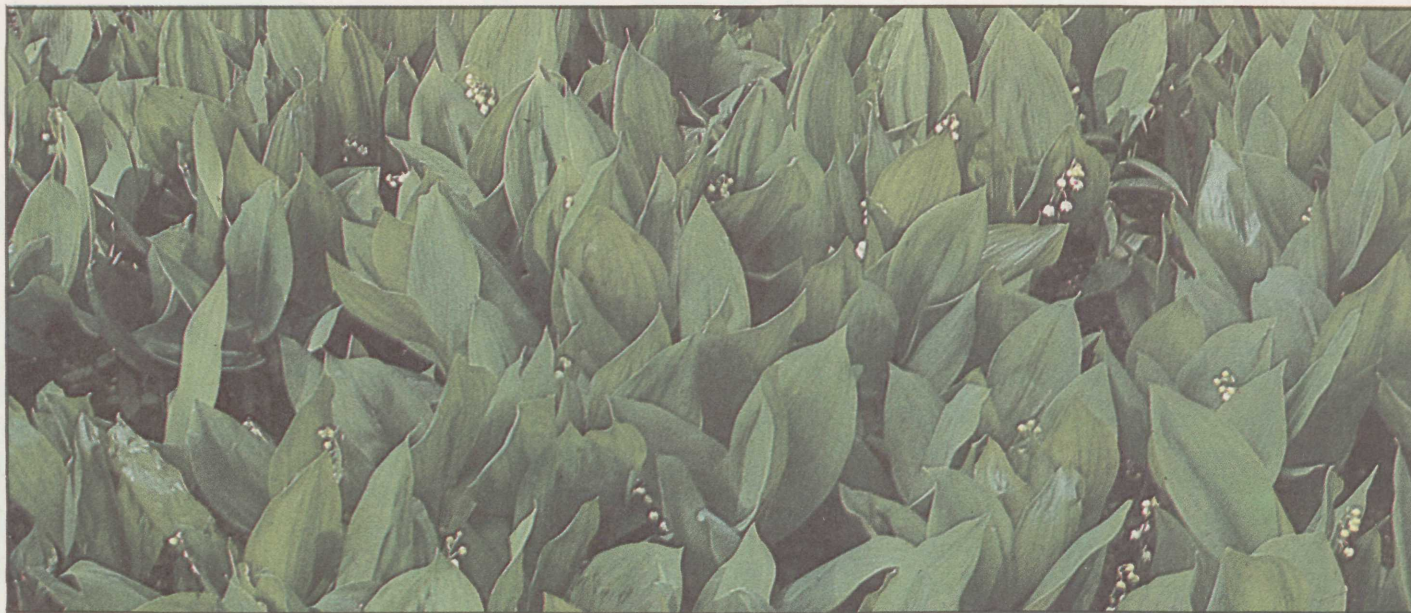
alla täpselt samasse kohta värava kõrvale. Ja imelik oli, et kui lomp tilkadena alla lendas, ei olnudki ta porine! Sest muidu oleksid ju inimesed ja loomad ja majad ja kõik, mis vihma alla sattus, poriseks saanud. Küllap see pori siis ootas oma lömpi maa peal. Aga nii kaval ta oli, see pori, et kuiva ilmaga polnud näha muud kui ainult mulda ja liiva ja natuke rohtu.

Ükskord, kui õige palju sadas, kasvas lomp ilmatu suureks. Siis pandi tema sisse telliskivid ja nende peale lauajupp. Nii sai kuiva jalaga üle. Aga üks suur mees murdis lauajupi ja kukkus porilompi. Käis hirmus plärts ja mees sai üleni poriseks. Kui suured mehed saavad üleni poriseks, siis on see õnnetus ja naerda ei või. Järgmisel päeval tõi mees käruga kusagilt kruusa ja ajas selle

porilompi pesas laiali. Mehel olid uued puhtad riided seljas. Mees ei hoolinud sellest, et porilomp oli juba üles oma pilve sisse põgenenud. Mees tegi porilompi pesaauku asemele värava ette väikese kruusamäe. Kuhu vaesel porilombil nüüd minna oli, kui ta vihmaga alla sadama pidi?

Järgmise vihma ajal tekkis porilomp vana lompi pesaauku kõrvale. Tema väikesed lained uhtusid väikest kruusamäge, justkui oleks lomp tahtnud tagasi oma vanasse pesasse. Kas oli see porilomp uus või endine, kes seda teab.

Igatahes tervitas ta vihmapiisku sama rõõmsa ladinaga nagu vanasti. Ja kui siis päike oma kiiri porilompi pinnal peegeldas, nägid kõik, kui ilus ilm on õues.

Pildistanud HENDRIK RELVE

MAIKELLUKE EHK PIIBELEHT

«Väike piibelehe-neitsi, veel pisem kui kõik põialpoisid ja päkapikumehed, põlvitas suurel kivil märjas rohus ja nuttis. Tema lillemaja oli vee alla jäänud — kaunis lillemaja, mille läve ees olid valged õiekellukesed — viis tükki ühe varre küljes. Ja kõik need viis kõlisesid korraga. Kui ilus see oli!» Seda kaunist muinasjuttu oled ehk sinagi oma vanaemalt või emalt kuulnud, kui ei ole, siis küsi neilt.

Niisama imeline kui muinasjutt on ka maikuine metsaalune. Päikesekiired piiluvad puude vahelt paitama üleseid, sinililli, leselehti, kuutöveroh-tusid ja maikellukesi.

Maikellukest, seda suurte rohroheliste lehtede ja 5—10 hästi lõhnava õiekellukaga taime, tunnevad kindlasti kõik. Laia leviku ja kauniduse tõttu on lillal ka rohkesti rahvapäraseid nimetusi: karjakelluke, piibelill, mairoos, tedremari, jaanikelluke, jäneskõrv jne. See taim kasvab kogu Eestimaal, küll puisniitudel, sega-

leht- ja okasmetsades, nõlvadel, kadastikes, eelistades varjulisi kasvukohti.

Esimest korda õitseb maikelluke looduses umbes viiendal või kuuendal kasvuaastal, aedades kasvatatavad sordid aga kolmandal-neljandal kasvuaastal. Sõltuvalt kevadest õitseb piibeleht mai teisel poolel või juuni alguses. Õitsemisaeg on suhteliselt lühike — kaks nädalat. Kõigepealt avanuvad alumised õied, seejärel kuni tipuni välja.

Päikeselistel kasvukohtadel püsivad maikellukese lehed rohelistena ja kaunitena juulikuuni, varjulistes kohtades isegi septembri keskpaigani. Ka siis on maikelluke kaunis, sest selleks ajaks on valminud punased viljad — marjad.

Maikellukest tuntakse juba ammust ajast. Esmakordselt kirjeldati seda taime juba nelisada aastat tagasi. Koduaedades hakati maikellukest kasvatama hiljem. Täna on aretatud palju ja huvitavaid maikellukese kultuursorte. Neid on täidis- ja

suurõielisi, värvivarjunditega roosast helesinise ja lillani välja, lisaks on ka valgejoonelist lehtedega sorte.

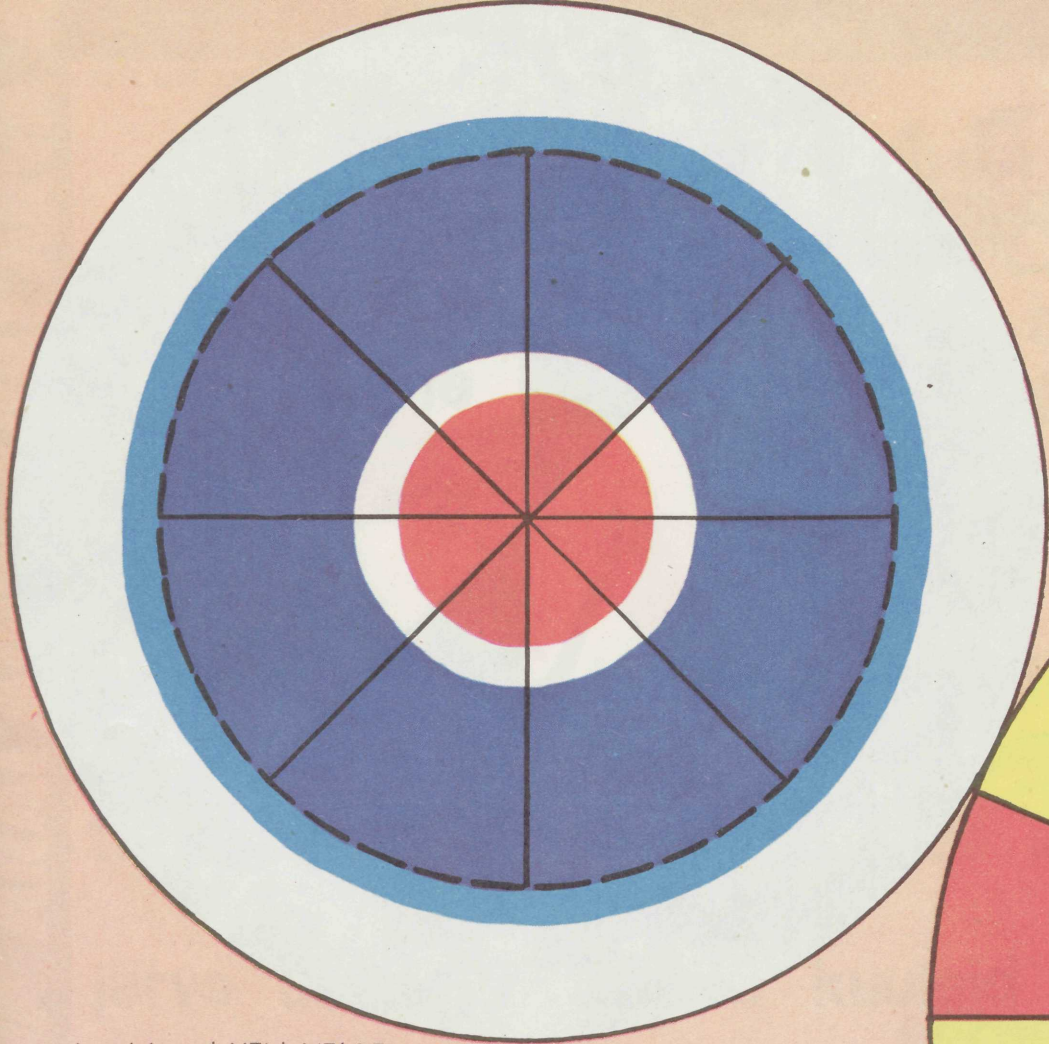
Maikelluke on ammu tuntud ka ravimtaimena, piibelehekeedist kasutati palaviku puhul ja silmakompresiks. Maikelluke kuulub tugevaimeliste ravimtaimede hulka. See tähendab, et taim on väga mürgine. Septembris valmivad punased marjad kutsuvad küll endid maitsuma, kuid pea meeles: süüa neid ei tohi. Eriti mürgised on marjas peidus olevad seemned.

Igal pool ei ole maikellukesi enam nii palju kui meil Eestis. Näiteks Saksa DV-s on neid nii vähe, et see taim on looduskaitse alla võetud.

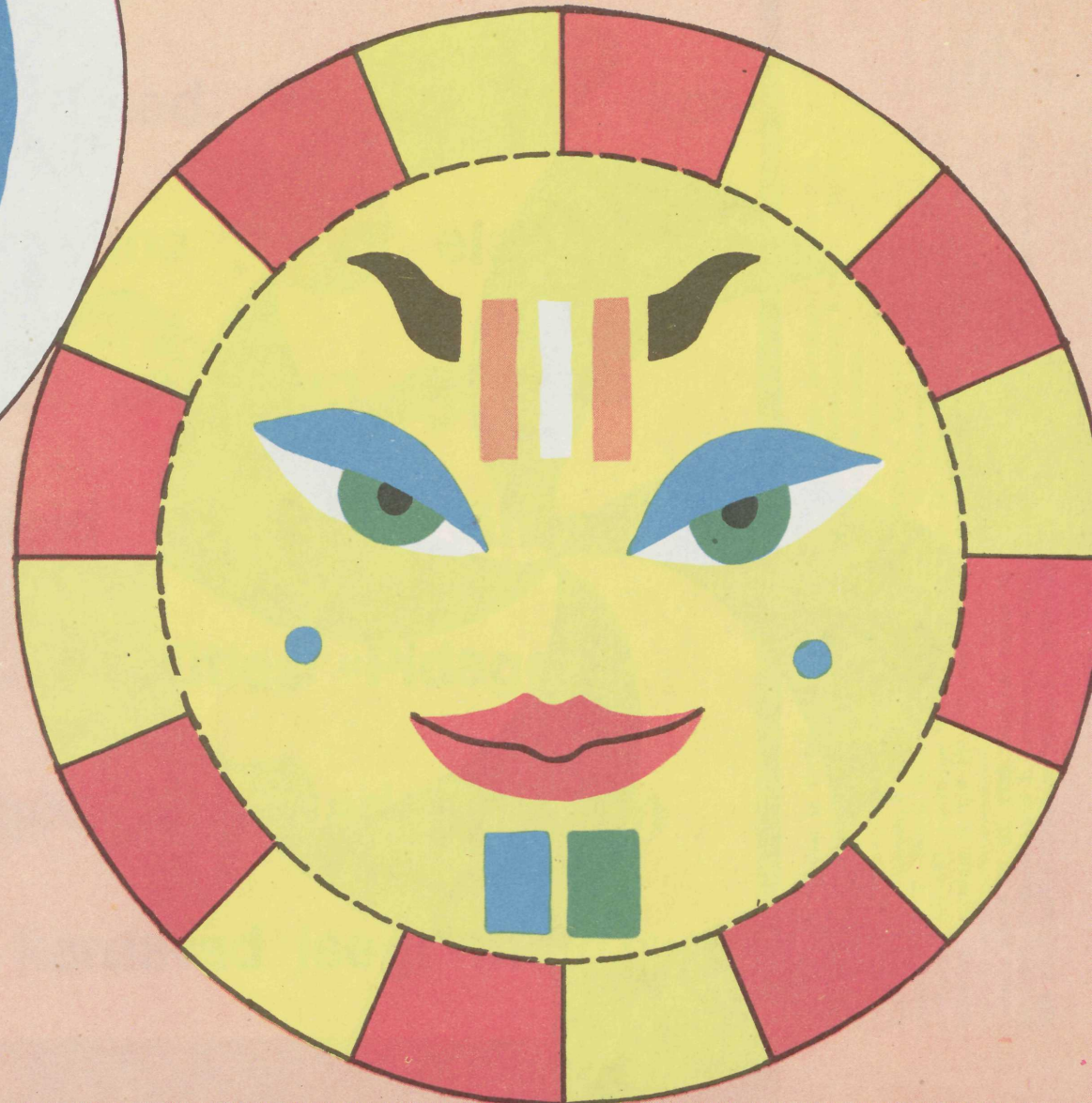
Sellepärast peame kõik koos — ka sina, väike lillenoppija, mõtlema sellele, et igal maikuu õitseksid samal kasvukohal ikka samad kevadlilled. Et maikuu oleks ikka maikellukese lõhnaline.

MAI ZERNASK

Tuulerattad

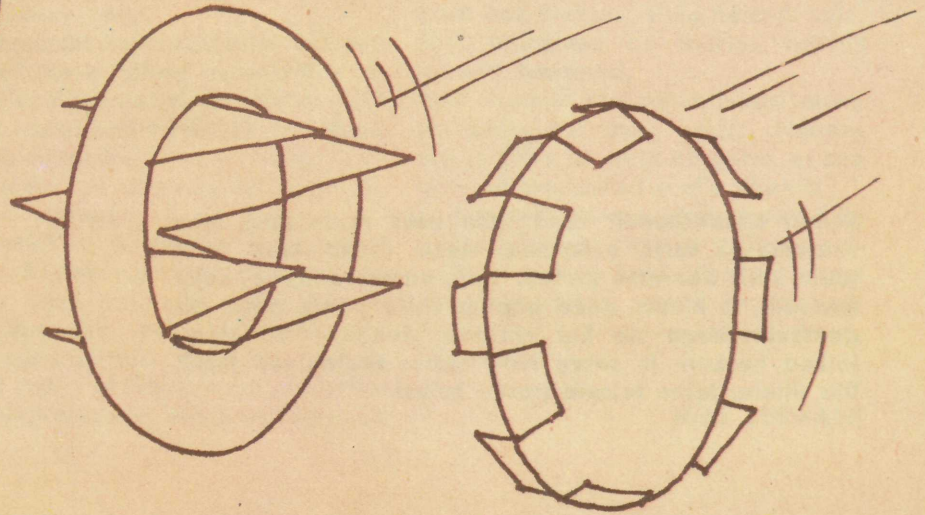
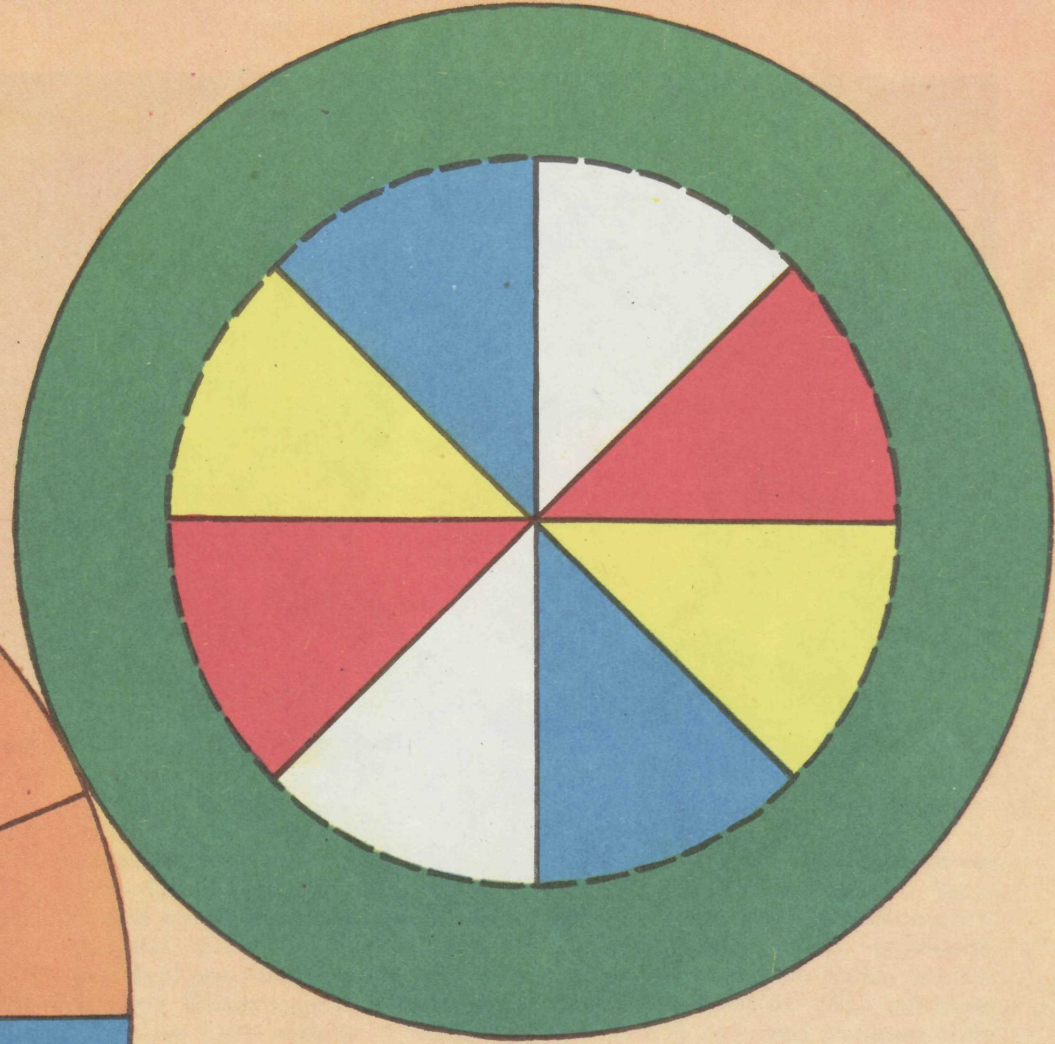
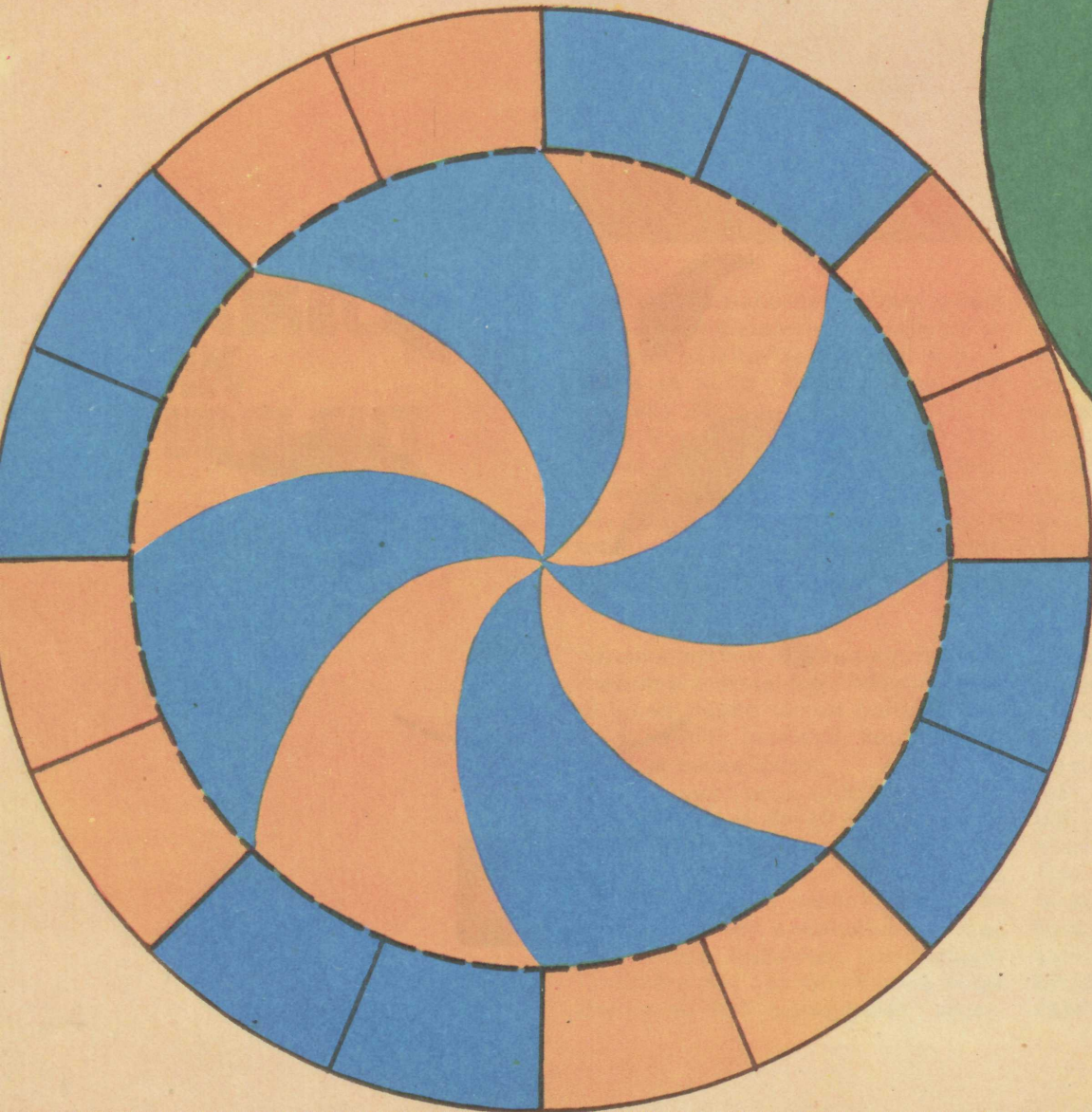

Joonistanud HELI VEIGEL

Sellelt käsitööleheltsaad teha kaks tuulerattast, ühe suurema ja teise väiksema. Need rattad saad õues tuule käes veerema panna. Vali, kumb rattapool sulle meeldib, ja kleebi need papile. Teise poole pead siis guaššvärvidega ise ära värvima. Seejärel tee sisse-lõiked keskele ja serva ning murra tuuletiivad laiali, üks ühele, teine teisele poole ketast.

Tuulerattad

SIIT LOE LEV TOLSTOI JUTUKEST «JÄNESED JA KONNAD».

Kord d ed u ja h p asid

 elu üle kurtma: «Meid ä tavavad inimesed,

 ad, d ja m d loomad. Parem j kor-

raga surra, k hirmu Я piina p elada. Upu-

tame end ära!» N K ed r asid

järve äärde. ad kuulsid te lähenemist

Я hüppasid v e. 1 ütles: «Pidage,

 ö d! Ärge ennast uputage! ade elu on

 v k halvem - ad kardavad isegi meid!»

Joonistanud KURTI VOOL

Esikaanel HILLAR METSA
joonistus «Suvi tuleb»

ELKNU Keskkomitee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu lasteajakiri «Täheke» nr. 5
1988. Ajakiri asutatud jaanuaris 1960. Ilmub kord kuus. EKP Keskkomitee Kirjastus. Toimetuse
aadress: Tallinn 200 107, Pärnu mnt. 67-a. Toimetus käsikirju ei tagasta.

Kolleegium: E. Haamer, R. Järvi, E. Mardi, H. Mänd, K. Pajus, H. Rattiste, V. Variksaar. Telefonid:
peatoimetaja E. Mardi 681-495, vastutav sekretär V. Variksaar 681-497, vanemtoimetaja
J. Rannap 681-497, kunstiline toimetaja J. Tammsaar 681-400, toimetaja E. Allikmaa 681-538,
tehniline toimetaja A. Lill 681-496, sekretär-masinakirjutaja A. Kuuskemaa 681-400.

Laduda antud 28. 03. 1988. Trükkida antud 18. 04. 1988. Trükiarv 78 000. Osetpaber nr. 1.
60x90/8. Trükipoognaid 2. Arvestuspoognaid 2,91. Tingvärviõmmiseid 8,0. Tellimise nr. 1305.
EKP Keskkomitee Kirjastuse trükkikoda, Tallinn 200 090, Pärnu mnt. 67-a.

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Совета
Пioneерской организации Эстонской ССР «Тäheke»
№5. Выходит один раз в месяц. На эстонском языке. Выходит один
раз в месяц. Типография Издательства ЦК КП
Эстонии, Таллин, 200090, Пярну маantee, 67-а.
Адрес редакции: ЭССР, Таллин, 200107, Пярну
маantee, 67-а. Цена 20 коп. Объем 2 печ. листа.
Тираж 78 000. Заказ 1305.

«Üksi»
EDGAR VALTERI monotüüpia 1988.a.
(20×20 cm)

Monotüüpia

Monotüüpia on erandlik graafikatehnika, kus saadakse ainult üks tõmmis (kreeka keeles «monos» tähendab «ainus»). Pilt maalitakse metall- või klaasplaadile, kuid võib ka linoleumile, vineerile või muule materjalile teha. Kasutatakse trüki-, õli-, gvašš- või muid värve. Kohe, kui pilt on maalitud ja värv veel niiske, tehakse tõmmis, see tähendab: surutakse paber vastu plaati ja võetakse õrnalt lahti. Saadud tõmmis erineb plaadile tehtust, sest on õrnem, õhulisem ja mahedatoonilisem, heledad ja tumedad kohad vahelduvad huvitavalt. Äärmisel juhul saab teha ka teise tõmmise, kuid see jääb hulga heledam. Toreda lehe saab ka nii, et kaetakse plaat algul üleni värvi(de)ga, seejärel kriibitakse ja pühitakse pilt sinna sisse ning võetakse tõmmis. Kui teha pilt gvašš- või vesivärvidega klaasile, võib juurde segada veidi seepi, sest siis kleepub värv klaasi külge paremini.

Monotüüpia alaliik on diatüüpia. Siin kaetakse klaasplaat tihke trükivärviga ja sellele pannakse paber, millele joonistataksegi. Kohtadel, kus pliits on paberile peale surunud, jääb värv paremini külge. Paberile tuleb joonis nüüd peegelpildis.

Teile hästi tuntud Edgar Valter on vahel illustreerinud lastejutte monotüüpiatega.